

תורת המחירים

פרק 11 - מונופול שאלות פתוחות ברמת מבחן המכללה למנהל

תוכן העניינים

1. מונופול שאלות פתוחות ברמת מבחן המכללה למנהל 1

מונופול שאלות פתוחות ברמת מבחן המכללה למנהל:

שאלות:

- (1) בענף המלט, נתון מונופול הממקסם רווחיו בעל פונקציית הוצאות: $TC = Q^2 + 1600$ הרואה לפניו ביקוש מקומי: $P = 240 - 5Q$.
- מהו פתרון שיווי המשקל בענף? מהם רווחי המונופול? מה גובה הרווחה בענף?
 - שר האוצר הציע לפתוח את הענף לתחרות משוכללת. האם זה אפשרי? הסבירו והציגו חישובים מתאימים?
 - עוזרו של שר האוצר הציע להגדיל את הרווחה בענף באחת משתי דרכים:
 - קביעת מחיר מקסימום של 120 ₪.
 - נתינת סובסידיה ליחידה שתוריד את המחיר לצרכן ל-120 ₪.
- חשבו את גודל הסובסידיה ליחידה הדרושה להורדת המחיר לצרכן ל-120 ₪. איזו דרך יעדיפו הצרכנים ואיזו דרך יעדיף המונופול?
- שר התעשייה טען שניתן להשיג את אותה מטרה ע"י פתיחת המשק לייבוא מאחר שהמחיר העולמי של יחידת מלט הוא 120 ₪. המשק אכן נפתח לייבוא מתחרה. האם שר התעשייה צודק? האם יהיה ייבוא של מלט? האם המונופול מעדיף את השיטה של מחיר המקסימום או את פתיחת המשק לייבוא?
 - לוביסטים של מונופול המלט שכנעו את שר האוצר להשאיר את המשק פתוח למסחר בינלאומי, אבל לאסור את ייבוא המוצר ולאפשר ייצוא מלט בלבד. הציגו את השינוי שיחול בכמויות הנמכרות בארץ ובחו"ל ואת השינוי ברווחי המונופול.
- כעת ידוע שמחיר המלט העולמי ירד, כתוצאה מכך המונופול ממשיך לייצא ולהפלות בין הצרכנים המקומיים ולבין הצרכנים בחו"ל. המונופול גובה כעת מהצרכנים המקומיים 170 ₪. מצאו את המחיר העולמי החדש ואת רווחי היצרן.
 - עיתונאי הסוקר את הענף טען שאם המחיר העולמי ירד לרמה של 75, המונופול יפסיק לייצא את המוצר מאחר שהוא יפסיד על כל יחידה מיוצאת. האם הוא צודק?

- (2) בעיירת הוליווד יש בית קולנוע יחיד הפועל כמונופול מקומי הפועל למקסם את רווחיו. עלות אחזקת בית הקולנוע היא עלות קבועה בגובה A ₪. מספר המקומות המקסימלי בבית הקולנוע הוא 1000. הביקוש המקומי לסרטים הוא: $P = 80 - 0.1Q$.
- א. הוכיחו כי מדובר במונופול טבעי.
- ב. מה הכמות שימכור המונופול ומהם רווחיו? מה ניתן לומר על הפדיון של בית הקולנוע?
- ג. ראש העיר הטיל מס עירוני על כל כרטיס שנרכש בבית הקולנוע. כתוצאה מכך, ירדה כמות הצופים ב-20%. מהן הכנסות העירייה מהמס?
- ד. מה קרה לעודף היצרן ולעודף הצרכן כתוצאה מהמס?
- ה. הניחו שהמס העירוני עדיין קיים. כעת הצטרפו לעיירה מהגרים חדשים שהביקוש שלהם לסרטים הוא: $P = 60 - 0.05Q$. על מנת לתת הרגשה טובה למהגרים החדשים, ראש העיר מאשר לבעלי בית הקולנוע לגבות מחירים שונים מהמהגרים ומהתושבים הוותיקים. מה המחיר שיגבה בית הקולנוע מכל אחד מהקהלים ומה הכמות לכל אחד מהם? מה יקרה לרווחי המונופול?
- ו. נציג התושבים איים על ראש העיר שהוא לא יבחר בו בפעם הבאה, מפני שאפליית המחירים פוגעת בתושבים הוותיקים. ראש העיר התעקש שמאחר שהמחיר לתושבים הוותיקים לא השתנה הרי שאין פגיעה ברווחתם. מי מהשניים צודק?

תשובות סופיות:

- (1) א. $\pi = 800$, $P = 140$, $Q = 20$, רווחה: 3,400.
 ב. לא.
 ג. $sub = 48$, הצרכן אדיש והיצרן יעדיף את אפשרות 2.
 ד. צודק, יתפתח ייצוא, פתיחת המשק לייבוא.
 ה. מקומי: $x = 12$, ייצוא: $x = 48$, רווח: $\pi = 720$.
 ו. $P = 100$, $\pi = 1880$.
 ז. לא.
- (2) א. הוכחה.
 ב. $\pi = 16,000 - A$, $P = 40$, $Q = 400$, הפדיון מקסימלי.
 ג. 5,120 ₪.
 ד. עודף הצרכן: ירד, עודף היצרן: ירד.
 ה. וותיקים: $P = 48$, $Q = 320$, מהגרים: $P = 38$, $Q = 440$, הרווחים יגדלו.
 ו. נציג התושבים צודק.